

David Heinrich Köpken

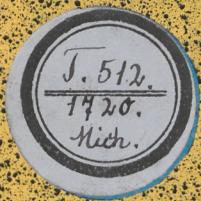
**Dav. Henr. Koepkenii, Phil. & Theol. D. & Prof. Duc. Publ. Ordin. Facult. Suæ
Nunc Decani ... Programma, Qvo In Festo Sancti Michaelis, Ad Festum Hocce qvâ
originem superstitiosum, sine superstitione tamen, pieq[ue] celebrandum, Cives
Academix invitatur ac hortatur**

Rostochi[i]: Typis Johannis Wepplingi[i], [1720]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1003997058>

Druck Freier Zugang

T. 512.

1720. Michael.

~~M-1256.~~^{164.}

Mich. 1720.

DAV. HENR. KOEPKENII,

PHIL. & THEOL. D. & PROF. DUC. PUBL. ORDIN.
FACULT. SUE NUNC DECANI

&

UNIVERS. h. t. RECTORIS,

PROGRAMMA,

QVO

IN FESTO

SANCTI

MICHAELIS,

AD

FESTUM HOCCE

qvà originem superstitiosum

sine superstitione tamen,

pieq; celebrandum,

CIVES ACADEMIÆ

invitat ac hortatur.

ROSTOCHI,

Typis JOHANNIS WEPPLINGI, SERENISSIMI PRINCIPIS

& ACAD. Typographi.

M. 1256/164

JOVA JUVA!

Vas foeda sæpe invexit superstitio ceremonias, eas suis tamen defœcatisfordibus, ab orthodoxa ecclesia in usum verti & sine ἰεροδρηματίας labe adhiberi posse, non uno patet exemplo. Tempori ut inferviam, provocabo tantum ad hunc ipsum, quem festum jam agimus, diem, Archangelo Sr. Michaëli dicatum. Cujus Festi natalia perscrutaturum fugere non poterit, ex impuro satis fonte ejus propullulare originem. Vapulat meritò Joh. Burchardo Majo 1) Bzovius, festum Michaëlis jam ab Apostolo Paulo A. C. sexagesimo institutum gratis asserens. Nesciunt id ipsum Constitutiones Apostolicæ, 2) diem dominicam, festum natale, Epiphantias & Pascha tantum memorantes, & seculo tertio Origenes 3) idem silentio involvit, Pentecostes solum, præter adducta, mentione injecta. Seculis autem quarto & quinto licet plura accesserint Festa, nempe circumcisionis, Hypapantes, Passionis Domini, cinerum, ascensionis, aliaque sanctorum quoque in memoriam celebrata; 4) Nulla tamen Festi Michaëlis apparent vestigia. Non enim omni exceptione majorem merentur fidem, quæ de origine hujus Festi circa A. C. 340. in Ægypto ab Alexandro Patriarcha Alexandrino instituti, refert Euty chius; 5) Porro, inquit, fuit Alexandria Templum magnum, quod exstruxit Cleopatra Regina, nomini

- 1) In Programm. de hoc Festo in Acad. Kilon. A. 1698. promulgato, conf. Cel. Fabricius in Bibliograph. Antiq. c. X. p. 340.
- 2) L. V. c. 13. VII. 31. de valore autem, & pretio harum Constitutionum hic disquirendi locus non est. vid. Bebelius Antiquit. Eccles. Sect. I. art. 3. pag. 48. It. art. 9. pag. 163.
- 3) l. VIII. adv. Celsum p. m. 393. Si quis nobis objiciat ex adverso nostras Dominicas, parascevasque, aut Pascha & Pentecosten recurrentes solenniter.
- 4) vid. Bebelius Antiquit. Eccles. S. IV. art. IX. Sect. 2. §. 19. sqq. p. 846. sqq.
- 5) Tom. I. Annal. p. 435. conf. Fabricium l. c.

nomini Saturni dedicatum; in quo idolum aeneum erat, quod Micail appellatum est, cui Egypti incolae festum celebrant. Cùm ergo Alexandria Patriarcha factus esset Alexander, ibique obtinisset fides Christiana, voluit ille confringi idolum & tolli sacrificia, cumque obstiterent Alexandrini, ille astutiâ ipsos aggressus idolum, inquit, istud nulli omnino rei utile est, quod si festum illud Michæli Angelo celebraveritis, eique hostias istas constitueritis, ipse pro vobis apud DEUM intercedet. Annuentibus ergo illis, ex idolo contracto crucem consecit, Templum vero Michælis ecclesiam appellavit consecrataque sunt festum & victima Michæli Angelo; unde adhuc Cophitæ eo die Festum Michæli Angelo celebrant, & victimas quamplurimas cadunt. Quæ Muhammetani quoque cujusdam testimonio confirmat Hottingerus, 6) fabulam tamen sapere affirmat. Nostrum non est has componere lites. Nam quod occidentalem attinet Ecclesiam, Festum hocce Michaelis seculo demum nono sub Papa Leone III. invaluisse, & seculo decimo Germaniam quoque cultus hujus idololatrici gangræna infectam esse constat. 7) Quamvis igitur Festum hoc recentioris demum ævi sit abortus; ipse tamen idololatericus cum Angelorum, tum præprimis Archangeli Michaelis cultus provectiori gaudet canitiæ. Horum ἀγγελολατρίων ferax quoque ipsum Apostoli cum fuisse seculum, Paulinum nos edocet effatum, quo Colossenses, ne ab his Angelorum cultoribus palmam sibi patiantur præripi, moner. 8) Μηδείς, inquit, ὑμᾶς καταβραβεύειω, θέλων ἐν πεπεινοφροσύνη καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων. In explicanda hâc θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων Interpretes alius aliò abeunt. Cultum, quò Angeli afficiuntur superstitiosè, obelo notare Paulum, ne admittere cogantur ἀγγελολατρείας Patroni, mirum se torquent in modum. Quod ut elidat Dionysius Petavius, 9) in partes suas trahit Hieronymum, qui hic eos à Paulo castigari arbitratur, qui credentes ex Judæis Judaicas

)(2

cetero.

6.) Hist. Eccles. Secul. XVI, part. 2. p. 140. seqq.

7) Post plures Hist. Eccles. Scriptores vid. Cel. Loescheri Reformation-Acta & Documenta T. I. c. I. p. 20.

8) Col. II. 18. 9) Dogmat. Theol. T. II. de Angelis L. II. c. X. §. 10 p. 810

ceremonias observare cupiebant; Judæos enim, postquam omnis Judæi-
 carum observationum cultura destructa est, quasunque offerant victi-
 mas, non DEO offerre, sed Angelis rasugis & spiritibus mundis,
 Ast ficulneo hæc interpretatio nititur fundamento. Exstructa
 quidem Novi Testamenti Ecclesia, pessum ivit Synagoga Judaica
 cum suis victimis præsentis perfectissimo Christi sacrificio, umbræ
 instar sublatis; Non tamen propterea, DEO victimas immolan-
 do, malis Angelis inserviisse dicendi sunt Judæi, quippe cujus ne
 què quidem habet Scriptura, nec ulla idonea subest ratio. Eo-
 dem ferme collimat, quam Magni cujusdam Viri esse, refert Petavi-
 us, 10) sententia, nempe, *θρησκείαν τῶν ἀγγέλων* à Paulo nominari,
 non illam sacrilegam Angelorum venerationem, sed religionem
 Mosaicam, eò quod illa ab Angelis eorumque interventu ac di-
 spositione fit tradita, juxta Act. VII. 53. Tolerabilior hæc esset
 explicatio, dummodo unicus è sacris Pandectis locus posset ad-
 duci, in quo *θρησκείας τῶν ἀγγέλων* nomine Mosaica insigniretur
 religio; Verum enim vero à causis minus principalibus & mini-
 sterialibus, quales fuerunt Angeli inferenda lege Mosaica, illam tra-
 here denominationem, durum videtur & divina hac religione
 indignum. Novis tamen coloribus pingit ipsammet hanc
 inter preationem & incrustat Braunius, 11.) qui per Angelos hic
 intelligendos putat Viros Magni Synedrii, Principes istius seculi,
 qui Angelorum s. Legatorum Dei munus sustinere volebant vi-
 deri, & Patrum traditiones, vetera novaque decreta, ad ferendum
 ceremoniarum jugum, proponebant, quibus Pseudo-Apostoli cul-
 tum aliquem præstabant, eos tanquam Legislatores ac Dominos
 venerando, seqve eorum jussis ac placitis subjiendo. Quæ ex-
 plicatio cum à proprietate literæ recedat, eidemque vim inferat,
 calculum à nobis impetrare nequit. Literæ igitur inhærentes
 per *θρησκείαν τῶν ἀγγέλων*, quam in hæreticis sui temporis repre-
 hendit Paulus, intelligimus cultum eorum idololatricum Ange-
 lis,

10) L. c. S. 16. p. 83.

11) in Selectis Sacris p. 129. conf. Theoph. Amelli *Erörterung der schwere-
 sten Stellen N. T. Mens, Maj. Anni prioris p. 42, seqq.*

lis, iisque bonis, praestitum. Ad quosnam vero digitum hic intendat Paulus, accuratius paulo est inquirendum. Sunt, qui Judaeos tangi, & ἀγγελολατρείας reos agi putant, 12.) praeter reliquis vero Essenos, quorum Profelyti apud Josephum 13.) jurare inter alia tenebantur, se nomina Angelorum observaturos esse, 14.) quibus Therapeutas jungit Chemnitius. 15.) Plurimi tamen in eo conspirant, Paulum hic ferire Simoniam nos Simonis Magi affectas. 16.) De hoc enim Simone Mago & Tertullianus 17.) & Epiphanius 18.) testantur, quod docuerit, Deum majoris esse dignitatis ac fastigii, quam ut de rebus nostris adiri debeat, submissi contra animi signum esse, abjicere se ac prosternere coram Angelis, atque per hos ad praepotentem Deum quaerere aditum. 19.) Qui adversus Cerinthum Angelorum quoque adoratorem his verbis Paulum censuram stringere opinantur, cum prioribus facile

-) 3
- 12) Nam hi in Litanis suis omnes Angelos juxta literarum ordinem instar βασιλόγων adorant, vid. Bartolocciam T. I. Bibl. M. Rabbin. pag. 192. Philonis loca huc facientia adducit Wittbyus ad h. l. vid. Theoph. Amelius l. c. Ann. post. mense Martio p. 230.
- 13) L. 2. de Bello Judaic. c. 12.
- 14) vid. B. Ittigius de Hæresiarchis avi Apost. Sect. I. cap. 2. §. 13. p. 35.
- 15) P. IV. Exam. Conc. Trid. pag. 776. Therapeutæ Philonis quinam sint Christianine, an Esseni? in utramque ventitant partem eruditi. Essenos intelligendos, cum Thoma Brunone in Dissert. de Therapeutis Philonis adv. Henr. Valesium statuit. Cel. Buddeus in Introd. ad Hist. Philos. Hebr. §. 21. in not. u. p. 75. Aliam tamen amplectitur sententiam, & ab Essenis distinctam fuisse Judæorum sectam putat idem Buddeus in Disp. de origine dignitate & usu nominis Christ. §. 15. in Syntagmate Disput. pag. 409. seqq.
- 16) vid. Ittigius l. c. & Theoph. Amelius l. c.
- 17) in Praescript. adv. Har. 33. pag. 81.
- 18) Hæres. 21. Sect. 1. Negat quidem & mirari se dicit Baronius, Tom. I. Annal. ad A. VI. n. 17. ejusmodi errorem tribuit Simoni Mago, cum quo tamen pugnant Cadmaei fratres, Petavius in Not. ad Epiph. p. 46. & Natal. Alexander, Sect. I. cap. 10. p. 52.
- 19) vid. B. Joh. Georg. Neumann Disp. de Palma ab Angelicis non intervertenda. §. XI. pag. 8.

cile conciliantur ; Nam Cerinthum idem docuisse , quod Carpocrates , auctor est Epiphanius ; 20.) Carpocratem vero ipsius Simonis innutritum doctrinis tradit idem , 21.) Ab hisce Hæresiarchis sparsum hocce ἀγγελολατρεία virus latius serpsit & maxime Phrygiam pervasit. Mansit per diu hoc vitium in Phrygia & Pisidia , inquit Theodoretus 22.) de Angelolatris loquens , & in hodiernum usque diem oratoria St. Michæelis apud illos , illorumque finitimos videre est. ὁμοψήφους his fuisse Angelicos , tertii Seculi hæreticos , probabile omnino est , quamvis de illorum appellatione in ancipiti hæreat Epiphanius , 23.) Exclusum sic ab Hæreticis fœdæ superstitionis fœtura in gremium suum adoptavit , eidemque obstetricata est ecclesia Romana , Angelos & imprimis St. Michælem cultu religioso prosequens. Hinc tot ædes in ejus honorem constructæ. Childeberto regnante An. 709. in Gallia Archangelum Michælem Autberto Episcopo apparuisse , & rupem eam , quæ in Abrincatensi dicecesi illius nomine ac religione colitur , sibi consecrandam jussisse ex Sigeberto narrat Petavius. 24.) Hinc , *Beati Arch-Angeli tui Michæus intercessione (suffulti, supplices te, Domine, precamur, canit Romana ecclesia 25.)* Hinc Canisius , 26.) *Ego vero, inquit, inter Angelos, qui sunt innumerabiles, multisque & admirandis modis nos mortales superant, Divum Michælem, ut præstantissimum Archangelum, suspiciam & magnopere colam. Et post pauca: Hunc ergo Archangelum ex animo precabor, ut me terra vermiculum, quodammodo sibi suisque sociis similem esse concedat. Petam, ut mihi, quamvis imbecillo, fortitudinem spiritus impetret, ad operatam victoriam obtinendam, &c. illum ipsum ego, ut firmissimum*

ac

20) Hæres. 28. pag. 110.

21) Hæres. 27. p. 102. vid. B. Neumannum I. c. It. B. Ittigium, I. c. cap. V. §. 5. pag. 53. 22) T. III. Opp. ad Col. II. pag. 355.

23) Hæres. 60. p. 505. conf. Bebelius Antiquit. Eccles. S. c. III. art. 6. §. 26. p. 945.

24) in Rationario Temporum P. I. L. 8. cap. 4. p. 474.

25) in Missali Romano Clementis VIII. auctoritate edit. p. 457.

26) in Notis Meditationum de B. Michaeli aliisque Angelis, conf. Seb. Schmidii Oratio ; an Angelus aliquis creatus sit Præses Ecclesiæ universæ, quæ continetur in ejus Mysterio Gratia divina, p. 642. seqq.

ac fidissimum Ecclesie Rectorem ac Praesidem invocabo, & cum mille pi-
rum myriadibus dicere non verebor: Princeps gloriosissime, Michael Ar-
changelo, esto memor nostri, hic & ubique semper precare pro nobis
Filium DEI. Excelsum & venerandum ejus Principatum agnoscam,
cui potestas data est, ut aperite canit ecclesia, super animas sanctorum,
ut perducatur eas in Paradisum exultationis. Abeant nunc Pontificii
& cultum suum Angelis praestitum à sacrilega Hæreticorum,
angelolatria toto differre cœlo blaterent; Nunquam sane se
ab hoc turpissimo cum Hæreticis Parallelismo & horrenda Ido-
latria purgabunt, quamvis in eo totus sit omnemque moveat
lapidem Dion: Petavius, 27.) Purior sane Christi cœtus ab hac
superstitione semper abhorruit longissimè, & ejusmodi Angelo-
latris uno contradixit ore. Sanctorum Patrum testimonia hic cu-
mulare pagellarum non permittit angustia, 28) sufficiat ex secu-
lo secundo Jrenæus, 29) Non, inquit, invocationibus Angelicis fiat
aliquid, nec aliqua prava curiositate, sed mundè & pure dirigantur
omnes ad Deum, qui omnia fecit, & nomen Domini nostri Jesu Christi,
cujus nomen omnia praestat, non autem alterius cujusdam. Ex seculo
tertio præclare loquitur Origenes; 30) Hos spiritus Angelos inve-
nimus propter divinitatem quandam interdum Deos vocari à S. Scriptu-
ra, sed non sic, ut jubeamur eos adorare, aut divinis honoribus colere,
quamvis dona Dei nobis offerant; Omnia enim vota, omnes inter-
pellationes, deprecationes & gratiarum actiones destinanda sunt ad
Deum, rerum omnium Dominum, per majorem omnibus Angelis sum-
mum Pontificem, vivum verbum & Deum. Ex seculo quarto juvat
meminisse Synodi, quæ Laodiceæ in Phrygia A. C. 365. coacta
est, in qua contra Angelolatrias Canone 35. sic decreverunt: Non
oportet Christianos relicta Dei ecclesia abire & Angelos nominare, vel

congre-

27) Dogmat. Theol. T. III. L. 2. c. 9. & 10. Inepta igitur est & Garnerii
distinctio, quæ Papæam angelolatriam à Paulino interdicto extirpare cona-
tur. Quod contra Pontificios Joh. Davenantius Sarisburiensis Episcopus
prolixius demonstrat, in Comment. ad Epist. ad Coloss. p. 238. conf. B.
Ittigius l. c. p. 53.

28) Vid. Bebelius Antiquit. Eccles. per 4. Secula testimonia suis locis adducens.

29) adv. Hæres. l. 2. c. 58. 30) L. IV. contra Celsum p. 233.

congregationes facere, quæ sunt prohibita: Si quis ergo inventus fuerit huic occulta idololatria vacare, sit anathema. 31.) Ut sexcenta alia Patrum testimonia sicco præteream loco. His igitur saniora docentibus & nostra à fermento Papali repurgata accedit Ecclesia, nec Angelis, nec Archangelo cuidam creato Michaëli cultum præstans religiosum. Equidem Archangelum Michaëlem cum Nostrates Theologi in quinque Scripturæ S. dictis 32.) non creatum sed increatum, Christum Filium DEI intelligi, liquido satis evicerint, 33.) adorare & religiose venerari nemo nostrum sibi ducet religioni. Festum igitur præsens, *CIVES OPTIMI*, à spurcis & sordidis initiis exortum, ut hætenus audivistis, DEO tamen placente gratoque celebrare poteritis modo, si beneficium custodiæ per Angelos, à DEO vobis exhibitum grata recolatis memoriâ, sanctissimos Angelos, ne, à vestro arceatis consortio, imitemini, DEUM laudando, voluntatemque ejus, quantum pro viribus à spiritu S. concessis in hac infirmitate licet, implendo, ut adeò jam hic vitæ sanctimoniâ *ισω γαλοι* redditi, lætissimâ ac dulcissimâ vos lactare ac erigere possitis spe, fore, ut aliquando in futuro etiam seculo quoad glorificationẽ sitis *ισω γαλοι*. 34.) Hæc sunt *CIVES OPTIMI*, quæ ex officii ratione occasione hujus Festi monere, & devotam ejus celebrationẽ ea, quâ polleo, auctoritate vobis injungere, mearum fuit partium; Vestrarum vero erit, sacris publicis frequentes interesse & cum Angelis Nunc & Tunc cœleste illud canere *ισω γαλοι*:
SANCTUS, SANCTUS, SANCTUS EST DOMINUS ZEBAOth,
OMNIS TERRA PLENA EST EJUS GLORIA.

31) Vid. B. Neumannus l. c. it. Bebelius l. c. Sec. IV. art. 8. Sect. 4. 5. 7. 8. 9. p. 433. seq.

32) sc. ex Daniele c. X. 23. 21. XII, 1. Epist. Judæ v. 9. Apoc. XII. 7.

33) vid. Seb. Schmidium l. supra cit. item B. Martini Geieri Pralect. Acad. in hunc Proph. Danielem. p. 804. & 964.

34) Matth. XXII cont. 30. Seb. Schmidii Oratio de futura hominum *ισω γαλοι* in Festo Michaelis Anno 1684. habita, quæ habetur in Mysterio Gratiae Divinae. p. 705. seqq.

P. P. Rostochii sub Sigillo Rectorali,
 d. 29. Sept. Anno MDCCXX.

ac fidissimum Ecclesie Rectorem ac Praesidem invocabo, & eorum myriadibus dicere non verebor: Princeps gloriosissimè changele, esto memor nostri, hic & ubique semper precor Filium DEI. Excelsam & venerandum ejus Principatum cui potestas data est, ut aperte canit ecclesia, super animas ut perducant eas in Paradisum exultationis. Abeant nunc & cultum suum Angelis praestitum à sacrilega Haereticorum angelolatria toto differre caelo blaterent; Nunquam ab hoc turpissimo cum Haereticis Parallelismo & idololatria purgabant, quamvis in eo totus sit omnem lapidem Dion: Petavius. 27.) Purior sane Christi cultus superstitione semper abhorruit longissimè, & ejusmodi latris uno contradixit ore. Sanctorum Patrum testimonium mulare pagellarum non permittit angustia. 28) sufficere solo secundo Jrenæus, 29) Non, inquit, invocationibus aliquid, nec aliqua prava curiositate, sed mundè & pure omnes ad Deum, qui omnia fecit, & nomen Domini nostrum, cujus nomen omnia praestat, non autem alterius cujusdam. tertio præclare loquitur Origenes: 30) Hos spiritus videmus propter divinitatem quandam interdum Deos vocari, sed non sic, ut jubeamur eos adorare, aut divinis honoribus quamvis dona Dei nobis offerant; Omnia enim vota, supplicationes, deprecationes & gratiarum actiones destinamus Deum, rerum omnium Dominum, per majorem omnibus numerum Pontificem, vivum verbum & Deum. Ex seculo meminisse Synodi, quæ Laodiceæ in Phrygia A. C. 343 est, in qua contra Angelolatrias Canone 35. sic decrevit oportet Christianos relicta Dei ecclesia abire & Angelos non adorare.

27) Dogmat. Theol. T. III. L. 2. c. 9. & 10. Inepta igitur est distinctio, quæ Papæ angelolatriam à Paulino interdictam. Quod contra Pontificios Joh. Davenantius Sarisburien. prolixius demonstrat, in Comment. ad Epist. ad Coloss. P. 1. Ittigius J. c. p. 53.

28) Vid. Bebelius Antiquit. Eccles. per 4. Secula testimonia suis
29) adv. Hæres. l. 2. c. 58. 30) L. IV, contra Celsum p. 233

